

یادداشت

ژئوپلیتیک صنعت خودروسازی ایران

احمد فرهادی
کارشناس اقتصادی

● رفت‌وآمدها، مذاکرات و توافق‌نامه‌هایی که این روزها در صنعت خودروسازی ایران صورت می‌گیرد از چند جهت قابل تامل است: یکی از جهت آنکه فرصت‌های مناسبی در اختیار صنعت خودرو ایران قرار خواهد داد و دیگری از جهت تغییراتی که در جغرافیای همکاریان استراتژیک این صنعت ایجاد خواهد کرد. از این منظر ژئوپلیتیک صنعت خودروسازی ایران و تصمیماتی که در آن در حال شکل‌گیری است قابل بررسی است. صنعت خودرو ایران هر چند طی سال‌های اخیر با وجود سرمایه‌گذاری‌های کلان و خرید دستنگاه‌ها و رویت‌های صنعتی به لحاظ تکنولوژیکی رشد یافته است اما از ضعف دانشی رنج می‌برد؛ انتخاب و ورود همکاریان تجاری برای صنعت خودروسازی ایران از آن جهت اهمیت زیادی دارد که این همکاری‌ها می‌تواند نقطه آغازین ورود دانش مدیریت نوین به صنعت خودرو کشور باشد.

سنگ بنای صنعت خودروسازی در ایران با تاسیس شرکت «جپ» در سال ۱۳۳۵ شکل گرفت. مأموریت این شرکت که همکاری تجاری شرکت «جپ» آمریکا بود، واردات و فروش اتومبیل‌های جپ و ویلیز و قطعات یدکی آن بود. در سال ۱۳۳۸ پس از احداث کارخانه در جاده مخصوص کرج (محل کنونی شرکت)، مونتاژ انواع اتومبیل‌های جپ در ایران آغاز شد و در سال ۱۳۴۵ به دنبال احداث سالن‌های پرس و ساخت قطعات و توسعه عملیات، تولید اتومبیل‌های آریا و شاهین (امپلر) به محصولات قبلی آن اضافه شد. در سال ۱۳۵۲ شرکت «موتور جک (سهامی خاص)» تاسیس و تمامی دارایی‌ها و تعهدات شرکت جپ به این شرکت منتقل شد. با گسترش همکاری‌های این شرکت با جنرال موتورز آمریکا نام آن به «شرکت جنرال موتورز ایران (سهامی خاص)» تغییر یافت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و قطع مناسبات ایران و آمریکا در سال ۱۳۵۹ نام این شرکت به «خودروسازی ایران» و سپس به اپارس خودرو» تغییر یافت. سیستم تولید در شرکت پارس خودرو که قبل از انقلاب بر اساس سیستم تولید جنرال موتورز بنیان نهاده شده بود، پس از انقلاب سیستم تولید این شرکت در همکاری با انیسان تغییر کرد و سیستم راه‌نیسان را برگزید اما مهم‌ترین اقدام این شرکت، برداشت سیستم تولیدی رنو بود. این سیستم از قبل همکاری با رنو در قالب تولید تندر ۹۰ شکل گرفت و آورده‌های بسیاری برای این شرکت داشت.

خودروسازی ایران که نقطه آغازش با شرکت‌های آمریکایی بود در مسیر رشد خود به سمت شرکت‌های اروپایی متمایل شد و چند شرکت اروپایی را به‌عنوان همکار تجاری خود برگزید. یکی از مهم‌ترین اقدامات، تاسیس شرکت ایران‌ناسیونال در ۱۲ مهرماه سال ۱۳۴۱ توسط برادران خیامی- احمد، محمود و حسن- بود. این شرکت در اسفند ۱۳۴۲ با تولید اتوبوس کار خود را آغاز کرد. بعد از این مدیران شرکت بر آن شدند تا با کارخانه‌های دنیا ارتباط برقرار کرده و خودرویی برای قشر متوسط تولید کنند. شرکت‌های فور، پژو، فولکس و تالیوت، از جمله گزینه‌هایی بودند که با آنها تماس برقرار شد. در نهایت در سال ۱۳۴۵ قراردادی با شرکت تالیوت در مورد مونتاژ و ساخت خودرو پیکان که نام انگلیسی آن هیلمن بود به امضا رسید. با وارد شدن قطعات از تالیوت انگلستان که در آن موقع زیرمجموعه شرکت کرایسلر آمریکا بود، در دی‌ماه‌۱۳۴۶ تولید پیکان با ظرفیت ۶۰هزار دستگاه آغاز شد.

صنعت خودروی ایران پس از همکاری با شرکت تالیوت انگلیسی، به‌سمت شرکت فرانسوی سیتروئن روی نهاد و شرکت سهامی تولید اتومبیل سیتروئن ایران با نام اختصاری «اسپاک» توسط خانواده آیسوها در سال ۱۳۴۶ تاسیس شد. نخستین تولیدات این شرکت شامل وانت آکا و سواری ژیان بود که با روش کاملاً دستی تولید می‌شد. پس از سال ۱۳۵۳ بر تنوع محصولات شرکت افزوده شد و خودروهای ژیان مهاری و ژیان پیکاب در مدل‌های معمولی و دولوکس نیز تولید شد. در سال ۱۳۵۳ تنوع تولیدات این شرکت با همکاری فرانسوی دیگری به نام رنو گسترش یافت و در اوایل سال ۱۳۵۴ با حذف کلمه سیتروئن از انتهای نام فرانسوی آن به «شرکت سهامی ایرانی تولید اتومبیل» به نام اختصاری «اسپا» تغییر یافت.

همکاری استراتژیک صنعت خودروسازی ایران که قبل از انقلاب محدود به آمریکا و اروپا بود پس از پیروزی انقلاب اسلامی با قطع همکاری با شرکت جنرال موتورز آمریکا، با شیب کندی همکاری خود را با شرکای اروپایی ادامه داد. پس از پایان جنگ تحمیلی و بازشدن فضای کسب و کار؛ متولیان صنعت خودرو به‌دنبال گسترش فعالیت‌های خود برآمدند و مرزهای ژئوپلیتیک صنعت خودرو از اروپا به سمت آسیای دور گسترش یافت و با ایجاد دو قطب صنعتی خودروساز تقسیم کار ناوشته‌ای را برنامه‌ریزی کردند. مرکز نقل یک قطب خودروساز یعنی ایران خودرو در اروپا و با همکاری پژو شکل گرفت و مرکز نقل دیگر آن توسط سایپا در کره‌جنوبی با همکاری کیاموتورز، گویی سیاستگذاران صنعتی اینگونه‌اندیشیده بودند که با این تقسیم‌بندی حاشیه امنیت بیشتری برای این صنعت ایجاد کنند. چرخ‌های این صنعت تا مدت‌ها بر اساس همین ژئوپلیتیک می‌چرخید تا آنکه تحریم‌های بین‌المللی، دامن این صنعت را درنوردید و مشکلاتی در ژئوپلیتیک آن ایجاد کرد.

ادامه در صفحه ۶

اقتصاد

«هدفمندی» هم چاره‌ساز نشد

افزایش ۴۷درصدی مصرف انرژی در صنایع

فرزانه طهرانی، شرق:مصرف انرژی در کارگاه‌های ۱۰ نفر کارکن و بیشتر از سال ۸۳ تا ۹۰ بالغ بر ۴۷درصدافزایش داشته است. درحالی که در سال ۸۳ مصرف انرژی در صنایع ۱۵۳میلیونبشکه معادل نفت خام بوده است مصرف این انرژی در سال ۹۰ به ۲۲۵میلیونبشکه رسیده است. بررسی مقدار انرژی مصرفی کارگاه‌ای صنعتی در بین استان‌های کشور همچنین نشان می‌دهد استان‌های اصفهان و خوزستان بیشترین و استان کهگیلویهوبویراحمد کمترین مصرف انرژی را در این بخش داشته‌اند. مقدار مصرف انرژی کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر و بیشتر در سال ۹۰ برای استان‌های اصفهان و خوزستان به ترتیب ۴۸ و ۴۶میلیونبشکه معادل نفت خام و برای استان کهگیلویهوبویراحمد ۲/۲میلیونبشکه معادل نفت خام بوده است.

۷۸درصد مصارف صنعتی، گاز طبیعی است

در سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰ گاز طبیعی و پس از آن برق به ترتیب بیش از سایر حامل‌های انرژی در این کارگاه‌های صنعتی مصرف شده است. در سال ۹۰ در بین حامل‌های انرژی، سهم کارگاه‌های صنعتی از مصرف گاز طبیعی ۷۸درصد (۱۷۴میلیونبشکه معادل نفت خام) و از برق ۱۱ درصد (۲۵میلیونبشکه معادل نفت خام) بوده که بیشترین سهم را نسبت به سایر حامل‌ها داشته است.

تولیدکنندگان کانی غیرفلزی و فلزات اساسی، بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان انرژی

این گزارش نشان می‌دهد در بین صنایع مختلف گروه‌های «تولید محصولات کانی غیرفلزی» و «تولید فلزات اساسی» بیشترین مقدار انرژی را در میان کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر مصرف کرده‌اند و پس از آن گروه‌های «صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی» و «صنایع تولید زغال‌کک، پالایشگاه‌های نفت و سوخت‌های هسته‌ای» قرار دارند. در سال ۹۰ مصرف انرژی «تولید محصولات کانی غیرفلزی» ۷۰میلیونبشکه معادل نفت‌خام و «تولید فلزات اساسی» ۵۳میلیونبشکه معادل نفت‌خام بوده است که به ترتیب سهمی معادل ۳۱درصد و ۲۴درصد از کل انرژی مصرفی را داشته‌اند. کمترین مصرف انرژی نیز، در گروه «بازافت ضایعات فلزی و غیرفلزی» بوده که در سال ۹۰ مصرفی به میزان ۱۱هزاربشکه معادل نفت خام داشته است. سرانه مصرف انرژی این کارگاه‌ها در سال ۹۰ به ۱۵هزاربشکه معادل نفت خام رسیده که نسبت به سال ۸۹ از رشدی به میزان ۸۷درصد برخوردار بوده است. همچنین تعداد کارگاه‌های فعال صنعتی در سال ۹۰ نسبت به سال قبل با کاهش ۲۱/۲درصدی مواجه شده است که عمدتاً به کاهش تعداد کارگاه‌های کم مصرف برمی‌گردد.

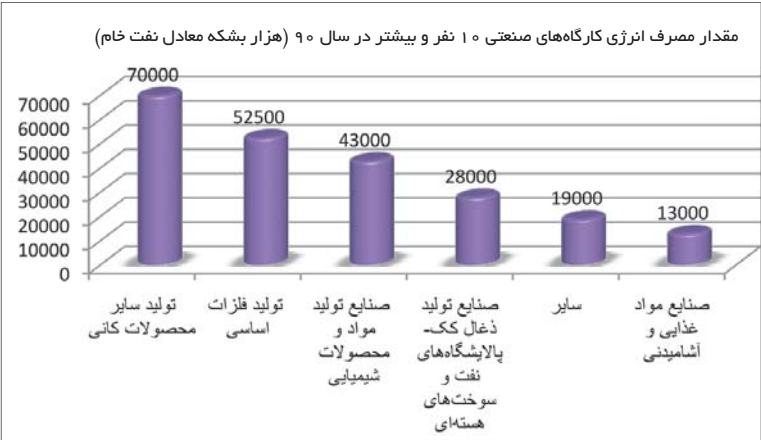
بیشترین مصرف انرژی در بخش خط تولید صنایع است

مقدار مصرف انرژی کارگاه‌های صنعتی به تفکیک ماده اولیه (۸۳ تا ۸۸) موتور برق (۸۹ و ۹۰)، خط تولید، گرمایش و سرمایش، حمل‌ونقل، روشنایی، مواد اولیه و سایر پرسیده شده است. بیشترین درصد انرژی مصرفی کارگاه‌ها در خط تولید است. در سال ۹۰ حدود ۸۲درصد انرژی کارگاه‌های صنعتی در خط تولید و ۱۲درصد انرژی مصرفی در گرمایش و سرمایش مصرف شده است که این سهم در سال ۸۹ به ترتیب ۸۲ و ۱۰درصد بوده است.

فرایند تولید اصلاح شود

مسعود دانشمند عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با «شرق» دلیل افزایش مصرف انرژی در واحدهای تولیدی را بهرموری پایین فرایند تولید عنوان کرد و گفت: «با وجود آنکه قیمت حامل‌های انرژی در ترکیه سه تا چهار برابر قیمت‌ها در ایران است اما می‌بینیم که در بازار ایران سهم کالاهای ترکیه‌ای از محصولات ایرانی بسیار بیشتر است. دلیل این اتفاق چیست؟ چگونه می‌شود که با قیمت‌های

خبر

مأموریت ۴ بانک برای تزریق ۵هزارمیلیاردتومان به «بورس»

تسنیم: مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس، از کمک چهار بانک و دو شرکت بیمه برای بازگشت رونق به بازار سرمایه خبر داد و گفت این نهادها ۵۰تریلیونریال موجودی صندوق توسعه سرمایه را تامین می‌کنند. مدیر نظارت بر بورس‌های سازمان بورس گفت: موسسات مالی ایران موافقت کرده‌اند تا به‌منظور کمک به پیشگیری از نوسانات عمده قیمت و تزریق نقدینگی در زمان واردآمدن

گذر

سقف طلای همراه مسافران

● ایرونا: براساس ابلاغ رییس کل بانکمرکزی، ورود و خروج زبیرآلات ساخته‌شده از طلا، نقره و پلاتین همراه مسافر از قبیل گردنبنده، دستبند، گوشواره، انگشتری، النگو ... برای مصارف شخصی به صورت واحد (از هرکدام یک عدد و در مورد گوشواره یک جفت و النگو شش عدد) در مجموع حداکثر تا ۱۵۰ گرم مجاز بوده و مازاد بر آن منوط به کسب مجوز از بانکمرکزی جمهوریاسلامی ایران است.

تولید روزانه نفت عراق به رکورد ۳/۶میلیون بشکه رسید

● تسنیم: تولید نفت عراق در فوریه ۲۰۱۴ به رکورد ۲/۶میلیون بشکه در روز رسیده است اما مشکل بغداد اکنون صدور این نفت به بازارهای جهانی است. به گزارش وال‌استریت‌ژورنال، تولید نفت عراق امسال به بالاترین رقم از زمان قبل از به قدرت رسیدن صدام حسین رسید. اما مشکل بغداد اکنون صدور این نفت به بازارهای جهانی است. با چنین خطوط لوله فرسوده و ظرفیت ذخیره‌سازی محدود، حتی اختلالات جزئی، نظیر انجام تعمیرات معمول یا یک روز بادی در خلیج‌فارس، می‌تواند شرکت‌های فعال در عراق را ناگزیر به بستن چاه‌ها کند. تعداد حملات تیرورستی به زیرساخت‌ها و کارکنان همچنان بالاست. برووکراسی و فساد اداری نیز در کندشدن پروژه‌های زیرساختی موثر بوده است.

نقدینگی ۵۷۵هزارمیلیاردتومان

● فارس: حجم نقدینگی در بهمن سال گذشته، یا ۲۴/۹درصد افزایش، نسبت به اسفند۹۱ به ۵۷۵هزارو ۲۸۴میلیاردتومان رسیده که این رقم در مقایسه با بهمن ۸۳/۲درصد رشد نشان می‌دهد. همچنین ۱۱۲هزارو ۱۲۹میلیارد و ۳۱۰میلیون تومان از حجم کل نقدینگی را پول و ۴۶۳هزارو ۱۵۴میلیارد و ۷۸۰میلیون تومان را هم شبه‌پول تشکیل می‌دهد. حجم پول در بهمن نسبت به اسفند ۹۱، بالغ بر ۱/۴درصد کاهش داشته و این شاخص نسبت به بهمن سال ۹۱، ۱/۲درصد رشد داشته است. براساس این گزارش، میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در ماه بررسی‌شده یا ۱۷درصد کاهش نسبت به اسفند ۲۷هزارو ۳۹۲میلیارد و ۹۳۰میلیون تومان بالغ شده است. رشد شبه‌پول در بهمن نسبت به اسفند ۲۳/۵، ۹۱درصد و در مقایسه با بهمن ۹۱، ۲۷/۶درصد بوده است. کاهش رشد نقدینگی در این مدت نسبت به‌مدت مشابه قبل از آن، ناشی از کاهش کنترل نقدینگی در این مدت بوده است.

Filling

Baking Powder

Emulsifier

تولید کننده انواع امولسیفایرها و بهبود دهنده ، بیکینگ پودر و مغزی (فیلینگ)

کرج، کمال شهر، شهرک صنعتی بهارستان، فاز ۲، پلاک ۲۲۰

تلفن / فکس : ۰۲۶)۳۴۷۶۰۵۲۶ (- ۰۲۶)۳۴۷۶۰۵۱۸ (

No.220, 2nd Phase, Baharestan Industrail Zone, Kamal Shahr, Karaj - Iran

Tel /Fax : (+9826) 34 76 05 26 -7 (+9826) 34 76 05 18

www.dibamandegar.ir info@dibamandegar.ir